

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการปฏิบัติกิจกรรมการประสานงาน ของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลในโรงพยาบาลชุมชน - สังกัดกระทรวงสาธารณสุข และศึกษาตัวพยากรณ์การปฏิบัติกิจกรรมการประสานงาน ซึ่งได้แก่ ประสบการณ์ในตำแหน่ง ขนาดของโรงพยาบาล การได้รับการฝึกอบรมหรือการสัมมนาทางการบริหาร การมีคุณสมบัติของผู้นำและการมีมนุษยสัมพันธ์ ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยมีดังนี้

ประชากรและตัวอย่างประชากร

1. ประชากร ประชากรในการวิจัยเป็นพยาบาลวิชาชีพที่ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่ หัวหน้าฝ่ายพยาบาล ในโรงพยาบาลชุมชน สังกัดกระทรวงสาธารณสุขคือ โรงพยาบาลชุมชน 10 แห่ง จำนวน 395 แห่ง ขนาด 30 เตียงจำนวน 120 แห่ง ขนาด 60 เตียงจำนวน 44 แห่ง และขนาด 90 เตียงขึ้นไปจำนวน 11 แห่ง รวมทั้งสิ้น 570 แห่ง (กองแผนงานกระทรวงสาธารณสุข, 2533) ซึ่งในแต่ละโรงพยาบาลมีหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลแห่งละ 1 คน ดังนั้นประชากรที่จะทำการศึกษามีจำนวนทั้งสิ้น 570 คน

2. ตัวอย่างประชากร ได้มาโดยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) ดังนี้

2.1 กำหนดขนาดตัวอย่างประชากร โดยใช้สูตรของทาโรยามาเน (Yamane 1970 อ้างถึงในประคอง การรณสูต, มปป:10) ได้ขนาดตัวอย่างประชากร 235 คน

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+Ne^2} \text{ เมื่อระดับความมั่นใจสำคัญเป็น } .05 (\alpha = .05)$$

n = ขนาดตัวอย่างประชากร

N = ขนาดประชากร

e = ความคลาดเคลื่อน (ของข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากตัวอย่างประชากร)

เท่าที่จะยอมรับได้

2.2 จำนวนจำนวนตัวอย่างประชากรในโรงพยาบาลชุมชนขนาด 10 เตียง, 30 เตียง, 60 เตียงและ 90 เตียงตามสัดส่วนประชากรแล้วสุ่มตัวอย่างแบบมีระบบได้โรงพยาบาลขนาด 10 เตียงจำนวน 197 แห่ง โรงพยาบาลขนาด 30 เตียงจำนวน 60 แห่ง ส่วนโรงพยาบาลขนาด 60 เตียง และ 90 เตียงมีจำนวนประชากรน้อย ดังนั้นเพื่อป้องกันการคลาดเคลื่อนจึงเก็บข้อมูลจากกลุ่มประชากรทั้งหมด คือขนาด 60 เตียงจำนวน 44 แห่งและขนาด 90 เตียงจำนวน 11 แห่ง รวมทั้งสิ้น 312 แห่งดังแสดงในตาราง

ตารางที่ 1 จำนวนประชากรและตัวอย่างประชากรจำแนกตามขนาดของโรงพยาบาล

ขนาดของโรงพยาบาล	10 เตียง	30 เตียง	60 เตียง	90 เตียงขึ้นไป	รวม
จำนวนประชากร	395	120	44	11	570
ตัวอย่างประชากร	197	60	44	11	312

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามจำนวน 12 หน้า ซึ่งผู้วิจัยได้ใช้กระดาษสีสลับในหนังสือขอความร่วมมือ, โฉนดหน้า 6 และหน้าสุดท้าย ซึ่งแบบสอบถามทั้งหมดแบ่งออกเป็น 2 ชุด

ชุดที่ 1 ประกอบด้วยข้อมูล 3 ส่วนคือ

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสำรวจข้อมูลส่วนบุคคลและขนาดขององค์กรเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และคำถามชนิดปลายเปิด

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามการมีคุณสมบัติของผู้นำ

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามการมีมนุษยสัมพันธ์

ชุดที่ 2 เป็นแบบรายงานการปฏิบัติกิจกรรมการประสานงานของหัวหน้าฝ่ายพยาบาล

แบบสอบถามส่วนที่ 2 ส่วนที่ 3 และชุดที่ 2 เป็นคำถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดทฤษฎีและตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ครอบคลุมเนื้อหาส่วนต่าง ๆ ได้แก่ การมีคุณสมบัติผู้นำ จำนวน 24 ข้อ การมีมนุษยสัมพันธ์จำนวน 22 ข้อ และการปฏิบัติกิจกรรมการประสานงาน

จำนวน 58 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ชนิด
เลือกตอบ 1 ข้อ ข้อคำถามมีทั้งข้อความบวกและข้อความลบ

กวดิข้อความเป็นบวก

- เป็นจริงมากที่สุด หมายถึง เมื่อเห็นว่าข้อความทั้งหมดในประโยคตรงตามความเป็นจริงในการ
ปฏิบัติงานทุกประการ(เป็นจริง 100%) ใให้ 5 คะแนน
- เป็นจริงมาก หมายถึง เห็นว่าข้อความทั้งหมดในประโยคตรงตามความเป็นจริงในการ
ปฏิบัติงานเป็นส่วนมาก(เป็นจริง 75%) ใให้ 4 คะแนน
- เป็นจริงปานกลาง หมายถึง เมื่อเห็นว่าข้อความทั้งหมดในประโยคตรงตามความเป็นจริงในการ
ปฏิบัติงานปานกลาง(เป็นจริง 50%) ใให้ 3 คะแนน
- เป็นจริงน้อย หมายถึง เมื่อเห็นว่าข้อความทั้งหมดในประโยคตรงตามความเป็นจริงในการ
ปฏิบัติงานบ้างเล็กน้อย(เป็นจริง 25%) ใให้ 2 คะแนน
- ไม่เป็นจริงเลย หมายถึง เมื่อเห็นว่าข้อความทั้งหมดในประโยคไม่ตรงตามความเป็นจริงใน
การปฏิบัติงานเลย ใให้ 1 คะแนน

กวดิข้อความเป็นลบ ใให้คะแนนกลับกันคือ

- เป็นจริงมากที่สุด หมายถึง เมื่อเห็นข้อความทั้งหมดในประโยคตรงตามความเป็นจริงในการ
ปฏิบัติงานทุกประการ(เป็นจริง 100%) ใให้ 1 คะแนน
- เป็นจริงมาก หมายถึง เมื่อเห็นว่าข้อความทั้งหมดในประโยคตรงตามความเป็นจริงในการปฏิบัติ
งานเป็นส่วนมาก (เป็นจริง 75%) ใให้ 2 คะแนน
- เป็นจริงปานกลาง หมายถึง เมื่อเห็นว่าข้อความทั้งหมดในประโยคตรงตามความเป็นจริงในการ
ปฏิบัติงานปานกลาง (เป็นจริง 50%) ใให้ 3 คะแนน
- เป็นจริงน้อย หมายถึง เมื่อเห็นว่าข้อความทั้งหมดในประโยคตรงตามความเป็นจริงในการ
ปฏิบัติงานบ้างเล็กน้อย (เป็นจริง 25%) ใให้ 4 คะแนน
- ไม่เป็นจริงเลย หมายถึง เมื่อเห็นว่าข้อความทั้งหมดในประโยคไม่ตรงตามความเป็นจริงใน
การปฏิบัติงานเลย ใให้ 5 คะแนน

การหาความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม

แบบสอบถาม 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการมีคุณสมบัติผู้นำ ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการมีมนุษยสัมพันธ์ และชุดที่ 2 แบบสอบถามการปฏิบัติกิจกรรมการประสานงานของหัวหน้าฝ่ายการพยาบาล ผู้วิจัยตรวจสอบความตรงโดยอาศัยผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีประสบการณ์ในการบริหารโรงพยาบาลชุมชน และบริหารฝ่ายการพยาบาลในโรงพยาบาลชุมชนจำนวน 13 ท่าน (รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิอยู่ในภาคผนวก) หลังปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามโดยผู้วิจัยถือเกณฑ์ 10 ใน 13 ท่านของจำนวนผู้ทรงคุณวุฒิยอมรับ แบบสอบถามที่ปรับแล้วถือว่ามีความตรงตามเนื้อหามากที่สุด

การหาความเที่ยงของแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่มีความตรงตามเนื้อหา ไปให้พยาบาลวิชาชีพที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับตัวอย่างประชากรที่จะศึกษาจำนวน 30 คน แล้วนำมาหาความเที่ยงของแบบสอบถามโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์อัลฟ่า (α -coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามดังนี้

ส่วนที่ 2 แบบสอบถามการมีคุณสมบัติของผู้นำ	ค่าความเที่ยง	.80
ส่วนที่ 3 แบบสอบถามการมีมนุษยสัมพันธ์	ค่าความเที่ยง	.88
ส่วนที่ 4 แบบสอบถามการปฏิบัติกิจกรรมการประสานงาน	ค่าความเที่ยง	.90
สูตรที่ใช้ (ประคอง กรรณสูต, มปป:43)		

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right)$$

n = จำนวนข้อสอบ

S^2 = ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ

S^2 = ความแปรปรวนของคะแนนของผู้รับการทดสอบทั้งหมด

หรือกำลังสองของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

จากการคำนวณความเที่ยงของแบบสอบถามแต่ละส่วนเมื่อทดลองใช้และนำมาปรับปรุงแล้วใช้จริงในการวิจัยครั้งนี้ ได้ค่าความเที่ยงปรากฏตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบค่าความเที่ยงของแบบสอบถามในการทดลองใช้ก่อนเก็บข้อมูลกับของ
การวิจัยครั้งนี้จำแนกตามแบบสอบถามแต่ละส่วน

แบบสอบถาม	ค่าความเที่ยง	
	ลองใช้ก่อนเก็บข้อมูล	การวิจัยครั้งนี้
ส่วนที่ 2 การมีคุณสมบัติของผู้หน้า	.80	.91
ส่วนที่ 3 การมีมนุษยสัมพันธ์	.88	นำมาปรับปรุง .91
ส่วนที่ 4 การปฏิบัติกิจกรรมการประสานงาน	.90	นำมาปรับปรุง .96
ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามทั้งชุด	-	.97

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลือจากกองสาธารณสุขและสุขภาพสำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุขในการประสานงานผ่านผู้ว่าราชการจังหวัดทั้ง 72 จังหวัด เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลในโรงพยาบาลชุมชนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งผู้วิจัยได้ส่งจดหมายส่วนตัวและแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปยังหัวหน้าฝ่ายการพยาบาลในโรงพยาบาลชุมชนดังกล่าว โดยมีหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยถึงผู้อำนวยการโรงพยาบาลชุมชน เพื่อขออนุญาตอีกครั้งหนึ่ง และด้านหลังแบบสอบถามได้พิมพ์ชื่อที่อยู่ของผู้วิจัยพร้อมทั้งติดแสตมป์ ใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูล 1 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม พ.ศ. 2533 ถึงวันที่ 1 สิงหาคม 2533 แบบสอบถามที่ส่งมีจำนวนทั้งสิ้น 312 ฉบับ และได้ทำการติดตาม 1 ครั้ง ได้รับกลับคืนมา 285 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.34 คัดแบบสอบถามที่ไม่สมบูรณ์ออกจำนวน 17 ฉบับ จึงได้แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์ทุกชุดจำนวน 268 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 85.9

ตารางที่ 3 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ส่งแบบสอบถามและจำนวนที่ได้รับคืน

โรงพยาบาล (ขนาด)	จำนวน ประชากร (คน)	จำนวน ตัวอย่าง ประชากร (คน)	ส่งแบบสอบถาม		ได้รับคืน		มีความสมบูรณ์	
			จำนวน	คิดเป็น ร้อยละ	จำนวน	คิดเป็น ร้อยละ	จำนวน	คิดเป็น ร้อยละ
90 เตียง	11	11	11	100	11	100	11	100
60 เตียง	44	44	44	100	40	90.90	40	90.9
30 เตียง	120	60	60	50	60	100	58	96.6
10 เตียง	395	197	197	49.87	174	88.32	159	80.7
รวม	570	312	312	54.73	285	91.34	268	85.9

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยทำการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS^x

(Statistical Package for the social Sciences) ดังมีรายละเอียดในการวิเคราะห์ ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนบุคคลและขนาดขององค์กร คำนวณเป็นค่าร้อยละ
2. การมีคุณสมบัติของผู้นำ การมีมนุษยสัมพันธ์ และการปฏิบัติกิจกรรมการประสานงาน คำนวณเป็นค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยระดับการปฏิบัติกิจกรรมการประสานงานในระหว่างแต่ละตัวแปร เรื่อง ประสบการณ์ในตำแหน่ง ขนาดโรงพยาบาลและการผ่านการอบรมหรือสัมมนาทางการบริหาร โดยจัดแบ่งเป็นกลุ่ม ทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มโดยใช้ค่าที (t-Test) และเปรียบเทียบค่าความแตกต่างระหว่างคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

การคิดคะแนนระดับการมีคุณสมบัติของผู้นำ การมีมนุษยสัมพันธ์และการปฏิบัติกิจกรรม การประสานงานของตัวอย่างประชากรทั้งหมดให้ความหมายของคะแนนดังนี้ (ประคอง กรวรรณสุด, มปป : 70)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50-5.00	มากที่สุด
3.50-4.49	มาก
2.50-3.49	ปานกลาง
1.50-2.49	น้อย
1.00-1.49	น้อยที่สุด

4. คำนวณหาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติกิจกรรมการประสานงานกับตัวแปรคัดสรร โดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) และทดสอบความมีนัยสำคัญโดยใช้ค่าที (t-test)

5. คำนวณหาตัวพยากรณ์และสมการพยากรณ์ โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) ดังต่อไปนี้

5.1 คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างตัวพยากรณ์กับตัวพยากรณ์และตัวพยากรณ์กับตัวเกณฑ์ และทดสอบสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ด้วยค่าที (t-test)

5.2 คำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (Multiple Correlation) ระหว่างตัวพยากรณ์กับตัวเกณฑ์

5.3 ทดสอบความมีนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณด้วยค่าเอฟ(F-test)

5.4 ทดสอบความแตกต่างของสัมประสิทธิ์การพยากรณ์ที่เพิ่มขึ้นจากการเพิ่มตัวพยากรณ์ทีละตัว โดยการทดสอบสถิติส่วนรวมเอฟ (Overall F-test)

5.5 สร้างสมการพยากรณ์ตัวแปรเกณฑ์ด้วยกลุ่มตัวพยากรณ์ที่มีนัยสำคัญทางสถิติ ในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน

ในรูปคะแนนดิบ

$$Y' = a + b_1X_1 + b_2X_2 + \dots + b_kX_k$$

ในรูปคะแนนมาตรฐาน

$$Z' = B_1Z_1 + B_2Z_2 + \dots + B_kZ_k$$